

KIRJALLINEN KYSYMYS 267/2010 vp

Huumausaineeksi luokittelun nopeuttaminen

Eduskunnan puhemiehelle

Suomeen on levinnyt uusi designhuume, metyleenidioksietyrovaleroni eli MDPV. MDPV:n vaikutuksia ovat euforia, piristyneisyys, puhe-
liaisuus, ruokahalun puute, yleinen kiihtyneisyys, parantunut keskittymiskyky, hyperseksuaalisuus ja unettomuus. Vaikutuksia on verrattu kokaiiniin tai amfetamiiniin, joskin MDPV eroaa molemmista selvästi ollen kuitenkin vaikutuksiltaan selvästi lähempänä kokaiinia kuin amfetamiinia. MDPV:n käyttö aiheuttaa ahdistusta ja paniikkikohtauksia. MDPV:n riippuvuuspotentiaalia on verrattu amfetamiinin ja metamfetamiinin aiheuttamaan riippuvuuteen.

Katukaupassa MDPV myydään jauheena ja tabletteina. MDPV on voimakas huume, joka vaikuttaa ihmiseen nopeasti ja on myös hengenvaarallinen. Etelä-Suomessa se on aiheuttanut jo ainakin neljän ihmisen kuoleman. Käytön ehkäisyä vaikeuttaa se, että MDPV:tä ei ole Suomessa luokiteltu huumeeksi, vaan lääkkeeksi, jolla ei kuitenkaan ole lääketieteellistä käyttöä. Ruotsissa MDPV on kansallisen lainsäädännön mukaisesti luokiteltu huumausaineeksi 1.2.2010 lukien.

Kun Suomeen alkaa virrata uutta muotihuumetta, jota ei ole vielä luokiteltu huumausaineeksi, poliisi voi puuttua asiaan vain lääkelainsäädännön mukaisesti. Lääkeaineiden hallussapito edellyttää reseptiä, jolloin hallussa olevat reseptittömät designhuumeet voidaan ottaa pois. Yleensä seurauksena on sakkoa. MDPV:n levittämistä voidaan käytännössä rangaista vain lääkerikoksena, salakuljetuksena tai laittomana tuontitavaraan ryhtymisenä, joiden rangaistusas-

teikot ovat varsin vaatimattomia verrattuna huumausaineisiin liittyviin rangaistusasteikkoihin.

Huumausainelaisissa ja valtioneuvoston antamassa huumausaineasetuksessa on lueteltu huumausaineet. Tähän luetteloon STM:n alainen Lääkelaitos voi tietyn pitkän valmisteluprosessin jälkeen lisätä uusia aineita huumausaineiksi. Lisäksi asiaa koskevia säädöksiä on kv-sopimuksissa.

Engelmana on, että kun designhuume lisätään asetukseen, se karkaa uudestaan huumausaine-
luokituksen ulkopuolelle. Huumeen molekyyli-rakennetta hiukan muuttamalla voidaan luoda uusi aine, jolloin pitkä prosessi alkaa alusta. MDPV:stäkin on jo muunnettu uusi designhuume, MDMC, joka korvannee MDPV:n viimeistään siinä vaiheessa, kun se on määritelty myös Suomessa huumausaineeksi. Huumausainemarkkinoilla ollaan hyvin tietoisia tästä viranomais-toimintaa rajoittavasta elementistä ja sitä myös hyödynnetään.

Joissain maissa on olemassa ns. "odotushuonelaki". Sen mukaan poliisi voi soveltaa sakkojen sijaan voimakkaampia toimivaltuuksia ja pakkokeinoja sellaisen aineen käyttöön, joka on otettu prosessiin Lääkelaitoksella.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten lainsäädäntöä aiotaan muuttaa, että uusiin markkinoille ilmaantuviin huumausaineisiin voidaan reagoida no-

KK 267/2010 vp — Sanna Lauslahti /kok

*peammin ja siten merkittävästi tehostaa
uusien huumeiden torjumista?*

Helsingissä 8 päivänä huhtikuuta 2010

Sanna Lauslahti /kok

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Sanna Lauslahden /kok näin kuulu-
van kirjallisen kysymyksen KK 267/2010 vp:

*Miten lainsäädäntöä aiotaan muuttaa,
että uusiin markkinoille ilmaantuviin
huumausaineisiin voidaan reagoida no-
peammin ja siten merkittävästi tehostaa
uusien huumeiden torjumista?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Aineiden luokittelussa huumausaineiksi nojau-
dutaan kansainvälisiin sopimuksiin. Valvonnalli-
sesti ongelmallisia ovat uudet sopimuksiin sisäl-
tymättömät, lähinnä synteettiset aineet (ns. de-
sign-huumeet), joilla on psykoaktiivisia vaiku-
tuksia ja joita hankitaan ja tuodaan Suomeen
huumaantumistarkoituksessa.

Euroopassa tuotetaan huomattava määrä ns.
design-huumeita, joita myös viedään laajamittai-
sesti muualle maailmaan. Näille aineille on omi-
naista nopea markkinoille tulo ja joissakin tapa-
uksissa myös nopea katoaminen markkinoilta.
Euroopan unionissa hyväksyttiin 1997 järjestel-
mä, jolla luotiin ns. design-huumeiden seuranta-
ja valvontajärjestelmä, koska YK:n yleissopi-
musten mukainen uusien aineiden valvontaan ot-
taminen tapahtuu verrattain hitaasti. Luodun jär-
jestelmän mukaan EU-maiden viranomaiset seu-
raavat uusien aineiden markkinoille tuloa, mark-

kinoita, käyttöä ja haittoja ja raportoivat tästä
EU:n huumeseurantakeskukselle. Suomessa
EU:n ns. early warning -järjestelmän kansallinen
yhteyspiste on sijoitettu Terveiden ja hyvinvoin-
nin laitokseen, johon mm. poliisi ja tulli ilmoitta-
vat havaituista uusista huumeina käytettävistä ai-
neista. Tarvittaessa EU:n neuvostossa tehdään
päätös siitä, että uusi aine otetaan huumausaine-
valvontaan EU-maissa.

Vaikutustensa perusteella design-huumeet
täyttävät yleensä lääkelaisa säädetyn lääkkeen
määritelmän, joten aineiden maahantuontiin on
voitu puuttua lääkelainsäädännön kautta. Lääke-
lain mukaan tällaisten aineiden valmistus, tuon-
ti, varastointi, myynnissä pitäminen ja luovutta-
minen on rangaistavaa. Lääkelakia ei kuitenkaan
voida soveltaa kaikkiin design-huumeisiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön johtamassa
poikkihallinnollisessa huumeepoliittisessa koor-
dinaatioryhmässä seurataan huumausaineoloja ja
valmistellaan uusia toimenpiteitä huumausaine-
politiikan suuntaamiseksi. Uusien design-huu-
meiden, mm. kysymyksessä mainitun MDPV-ni-
misen valmisteeseen, aiheuttamista ongelmista ol-
laan hyvin tietoisia. Mahdollisuuksia nopeuttaa
uusien huumaantumistarkoituksessa käytettävi-
en aineiden valvontaan ottamista selvitetään.
Vaihtoehtoisina lainsäädännöllisinä toimina ovat
huumausainelain täydentäminen tai erillislain
säättäminen. Tässä yhteydessä selvitetään tarkoin
muiden EU-maiden käytäntöjä asiassa.

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 2010

Peruspalveluministeri Paula Risikko

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 267/2010 rd undertecknat av riksdagsledamot Sanna Lauslahti /saml:

Hur ska lagstiftningen ändras för att man snabbare ska kunna reagera mot narkotika som dyker upp på marknaden och på så sätt avsevärt effektivisera bekämpningen av nya droger?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Vid klassificeringen av ämnen som narkotika stöder man sig på internationella överenskomelser. Problematisks i kontrollhänseende är de nya, främst syntetiska droger (s.k. designdroger), som inte finns upptagna i konventionerna, som har psykoaktiva effekter, och som skaffas och införs till Finland för att användas i drogsyfte.

I Europa produceras en avsevärd mängd s.k. designdroger, som även förs ut till den övriga världen i stor omfattning. Det utmärkande för dessa ämnen är att de snabbt dyker upp på marknaden och i vissa fall även försvinner snabbt från marknaden. Europeiska unionen godkände 1997 ett system för en gemensam åtgärd om informationsbyte, riskbedömning och kontroll av syntetiska droger, eftersom det räcker rätt länge för ett nytt ämne att bli föremål för kontroll enligt FN:s konventioner. Enligt detta system ska myndigheterna i EU-länderna följa upp de nya ämnen som dyker upp på marknaden, deras olika marknader,

användning och risker, och rapporterar om detta till Europeiska centrumet för kontroll av narkotika och narkotikamissbruk. I Finland finns den nationella kontaktpunkten för EU:s system för tidig varning inom Institutet för hälsa och välfärd, till vilket bl.a. polisen och tullens anmäler de upptäckter av nya ämnen som används i drogsyfte. Vid behov beslutar Europeiska rådet att ett ämne ska omfattas av narkotikakontrollen i EU-länderna.

På grund av de effekter som designdrogerna har uppfyller de vanligtvis definitionen på läkemedel enligt läkemedelslagen, och därför har man genom läkemedelslagstiftningen kunnat ingripa mot importen av dessa ämnen. Enligt läkemedelslagen är det straffbart att tillverka, importera, förvara och sälja dessa ämnen, samt att överlåta dessa ämnen till förbrukning. Det går dock inte att tillämpa läkemedelslagen på alla designdroger.

Den narkotikapolitiska koordineringsgrupp som består av olika myndigheter och som leds av social- och hälsovårdsministeriet följer upp narkotikasituationen och utarbetar nya åtgärder för att rikta narkotikapolitiken. Man är mycket medveten om de problem som de nya designdrogerna, bl.a. preparatet vid namn MDPV som nämns i spörsmålet, förorsakar. Möjligheterna att påskynda att nya ämnen som används i drogsyfte blir föremål för kontroll utreds. Alternativa lagstiftningsåtgärder är att komplettera narkotikalagen eller stifta en särskild lag. I detta sammanhang görs en noggrann utredning om hurdan praxis man har i de övriga EU-länderna.

Helsingfors den 29 april 2010

Omsorgsminister Paula Risikko